

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันอังคารที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๐.๐๕ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา
ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา โดยมี
พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง
ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง
ได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใด
ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๘ จำนวน ๑๕ คน เป็นเวลาพอสมควร

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุม
ตามระเบียบวาระการประชุม สรุปผลการประชุมได้ ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	(ไม่มี)
(๒) รับรองรายงานการประชุม	(ไม่มี)
(๓) กระทู้ถาม	(ไม่มี)
(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	จำนวน ๓ เรื่อง

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง หน่วยงานกำกับและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี
ปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งคณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม
พิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม
(พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์) และกรรมการในฐานะประธานคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม (นายสมชาย เสี่ยงหลาย) พร้อมด้วย
อนุกรรมการ (นายศักดิ์ เสกขุนทด) และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ (นายปริญ มานะอาภรณ์) ได้ร่วมกัน

เสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับรากฐานของสังคม และเศรษฐกิจทั่วโลก โดยหลายประเทศได้นำเอาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในอุตสาหกรรมและงาน ด้านต่าง ๆ จนทำให้เกิดการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามมานั้นมีทั้งผลดี และผลเสีย ทำให้รัฐบาลในหลายประเทศให้ความสำคัญกับการปรับปรุงนโยบายและกฎหมายเพื่อรองรับ การเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น อีกทั้งความหลากหลายของปัญญาประดิษฐ์ทั้งในด้านเทคนิคและในด้านการ นำไปใช้งาน ก่อให้เกิดปัญหาในด้านการกำกับดูแลสำหรับทุกประเทศทั่วโลก เพราะเมื่อนำระบบ ปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในงานที่มีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของคน ใช้ในการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านต่าง ๆ หรือใช้งานกับอุปกรณ์เครื่องจักรต่าง ๆ ย่อมมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นทั้งต่อผู้ประกอบการด้วยกันเอง และระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภค ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีมาตรการในการกำกับดูแลปัญญาประดิษฐ์ ที่เป็นระบบและชัดเจนเพื่อควบคุมดูแลการใช้งานปัญญาประดิษฐ์และเพื่อลดความเสี่ยงหรือความเสียหาย ต่อประโยชน์สาธารณะจากการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แนวทางการกำกับดูแลเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของไทย สรุปได้ดังนี้

(๑) การแบ่งประเภทการกำกับดูแลปัญญาประดิษฐ์ตามประเภทและระดับของความเสี่ยง ที่เกิดขึ้นจากการนำเอาปัญญาประดิษฐ์ไปใช้มีความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่ควรต้องเพิ่มพละการทบทวน เรื่องระดับความเสี่ยงให้มากกว่าปีละหนึ่งครั้ง รวมทั้งควรให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการกำหนดประเภท และระดับความเสี่ยงของการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ทุกครั้งเพื่อให้สะท้อนความจริงมากที่สุด

(๒) แนวทางการกำกับดูแลเทคโนโลยีและการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ควรเป็นไปในลักษณะที่ ให้หน่วยงานกำกับดูแลซึ่งทำหน้าที่ดูแลอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำเอาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ไปใช้งานโดยตรงเป็นผู้ออกระเบียบและกำกับดูแลการใช้งานด้านนั้น ๆ โดยมีหน่วยงานกลางของรัฐทำหน้าที่ ให้คำปรึกษาและกำหนดทิศทางทางการกำกับดูแลเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของทั้งประเทศให้เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน ซึ่งอาจจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นใหม่หรือเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้หน่วยงานเดิมที่มีอยู่แล้ว และไม่ให้เกิด การทับซ้อนกันของภาระหน้าที่ รวมทั้งไม่นำไปสู่การใช้งบประมาณแผ่นดินที่ไม่มีประสิทธิภาพ

(๓) โดยที่การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของคนไทยและการนำเอาเทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย ถือว่ายังล่าช้าอยู่เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ และกระจุกตัวอยู่ใน อุตสาหกรรมเพียงไม่กี่ประเภท ดังนั้น รัฐควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนและการปรับปรุงกฎหมาย หรือกฎระเบียบที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ชาติในด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และมุ่งเน้นด้านการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงการนำเอาเทคโนโลยีที่พัฒนา ในประเทศไปใช้งานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยรวมให้สูงที่สุด ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการ กำกับดูแล

(๔) การเข้ามาของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และกำลังเกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งที่จะสร้างให้เกิดประโยชน์มหาศาลและจะสร้างความเสียหายให้แก่สังคม ดังนั้น รัฐควรเร่งพิจารณาประเด็นต่าง ๆ และสรุปแนวปฏิบัติทั้งในด้านการส่งเสริม และการกำกับดูแลเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ให้ได้โดยเร็วที่สุด โดยเฉพาะการตรากฎหมายเพื่อกำกับดูแล การนำเอาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไปใช้งานตามประเภทและระดับความเสี่ยงของสำนักงานคณะกรรมการ ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปราย สอบถามและแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า เพราะเหตุใดร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจบริการที่ใช้งาน ระบบปัญญาประดิษฐ์ พ.ศ. ของ สดช. จึงกำหนดให้ระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ใช้ในงานตรวจคนเข้าเมือง เช่น การตรวจสอบเอกสารหนังสือเดินทาง เป็นระบบปัญญาประดิษฐ์ที่มีความเสี่ยงสูง นอกจากนี้ การกำหนด แนวทางในการกำกับดูแลการใช้ปัญญาประดิษฐ์ควรกระทำควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยเหลือผู้ป่วยทางสมองเพื่อให้พัฒนาตนเองได้ ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ให้สามารถประกอบอาชีพได้ ช่วยเหลือภาคธุรกิจในการฟื้นฟู SMEs หรือธุรกิจ start up อีกทั้งควรมีมาตรการ กำกับดูแลการใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ใช้วิธีการให้คะแนนทางสังคม (social scoring) ที่ชัดเจนและเข้มงวด เนื่องจากมีพรรคการเมืองนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความนิยมทางการเมือง และควรใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยีระหว่างประเทศ โดยอาจประสานความร่วมมือให้ประเทศต่าง ๆ ได้มากำหนดกติการ่วมกัน รวมถึงรัฐบาลควรให้ความสำคัญกับปัญญาประดิษฐ์ทั้งในด้านการส่งเสริม และการกำกับดูแล โดยเร่งรัดให้มีกฎหมายเฉพาะในระดับพระราชบัญญัติเพื่อให้การกำกับดูแล ปัญญาประดิษฐ์ของประเทศไทยเป็นไปอย่างครบวงจรและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ประธานคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม (นายสมชาย เสียงหลาย) และอนุกรรมการ (นายศักดิ์ เสกขุนทด) ตอบชี้แจง สรุปได้ว่า สดช. ได้วางหลักการกำกับดูแล AI ตามความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการนำเอา AI ไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งกรณีความเสี่ยงสูงจะใช้มาตรการกำกับดูแลทั้งในเชิงป้องกันและเชิงแก้ไข โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จะเป็นผู้กำหนดกติกาว่า จะนำ AI มาใช้กับการกิจดังกล่าวด้านการตรวจคนเข้าเมืองในเรื่องใด และกติกาดังกล่าว มีทั้งการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ AI และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำ AI มาใช้ในการ ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมือง สำหรับการนำ AI มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความนิยม ทางการเมืองนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งรับผิดชอบดูแลการเลือกตั้งของประเทศต้องเป็นผู้กำหนดกติกา ในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ คณะกรรมการเห็นว่า สถานศึกษาควรสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน ด้วยการให้ความรู้เรื่อง Digital Literacy เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเข้าถึง และใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเห็นด้วยกับการใช้ AI ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ทางเทคโนโลยีระหว่างประเทศ และการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งคณะกรรมการอยู่ระหว่างดำเนินการ พิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และพิจารณาศึกษาแนวทางการใช้ AI ในการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่ต้องการการพึ่งพาสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ โดยจะได้นำเสนอให้ที่ประชุม ได้พิจารณาในโอกาสต่อไป สำหรับการนำ AI เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยนั้น แพทย์สภาต้องเป็นผู้กำหนดกติกา ในการนำ AI มาใช้ในทางการแพทย์ว่าจะใช้ได้มากหรือน้อยเพียงใด ส่วนการตรากฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เพื่อกำกับดูแลปัญญาประดิษฐ์ของประเทศไทยยังมีความล่าช้า เนื่องจากมีการนำไปปรับปรุงแก้ไขหลังจากที่ได้ มีการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการพิจารณา ศึกษาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลและการใช้ AI เพื่อพัฒนาประเทศในทุกมิติต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

**๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาข้าวแบบครบวงจรของประเทศไทย
ซึ่งคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเสร็จแล้ว**

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นชอบให้เลื่อนการพิจารณาออกไปในวันอังคารที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๗ ตามที่
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ร้องขอ

**๔.๓ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง โครงสร้างกรุงเทพมหานครตามแนวทางการกระจายอำนาจ
ซึ่งคณะกรรมการการปกครองท้องถิ่นพิจารณาเสร็จแล้ว**

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น (พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช) ประธานคณะ
อนุกรรมการการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (นายวีระศักดิ์ ภูครองหิน) อนุกรรมการ (นายสุรชัย
พรหมพันธุ์) ได้ร่วมเสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า โครงสร้างกรุงเทพมหานครมีปัญหา
ในการบริหารจัดการ และไม่ได้เป็นไปตามแนวทางการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง โดยมีประเด็นสำคัญ
คือ ๑) โครงสร้างกรุงเทพมหานครไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ๒) ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับเขต
๓) การมีส่วนร่วมในการบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะของประชาชนมีข้อจำกัด ๔) ความไม่สมดุล
ในระบบการบริการสาธารณะที่ภาระงานหลักอยู่ที่การตอบโต้ต่อโครงการมหากาฬมากกว่าการบริการสาธารณะ
ในโครงการระดับเขตที่ถูกมองเป็นภาระงานรอง ทั้งนี้ คณะกรรมการได้ศึกษาแนวทางลักษณะการจัดการ
และโครงสร้างการปกครองของมหานครของโลกในหลาย ๆ เมือง เช่น นิวยอร์ก ปารีส ลอนดอน โตเกียว
และเปรียบเทียบกับโครงสร้างการปกครองของกรุงเทพมหานคร แล้วมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดโครงสร้าง
การปกครองและการบริหารกรุงเทพมหานครขึ้นใหม่ โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารงานเป็นแบบสองชั้น
(Two - Tier System) ได้แก่

๑) โครงสร้างชั้นบน คือ กรุงเทพมหานครหรือศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่จัดการ
และให้บริการสาธารณะขนาดใหญ่ที่ต้องอาศัยทรัพยากรและศักยภาพค่อนข้างสูง ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการ
หลายชุมชน โดยโครงสร้างการบริหารของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร ได้แก่
นายกกรุงเทพมหานคร และฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภากรุงเทพมหานคร และสำหรับส่วนราชการ
หรือบุคลากรสนับสนุนช่วยเหลือสภากรุงเทพมหานครกับนายกกรุงเทพมหานครและภารกิจ
ตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร และส่วนราชการ หน่วยงานหรือองค์กร
ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามที่ปรากฏในปัจจุบันหรือตามที่จะกำหนดขึ้นในอนาคต

๒) โครงสร้างชั้นล่าง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเดียวกับเทศบาลนคร เรียกว่า
“นคร” มีหน้าที่ดูแลให้บริการในกิจการขนาดเล็ก และสามารถจำกัดพื้นที่บริการเฉพาะชุมชนของตน
ทำหน้าที่เป็นตัวแทนสะท้อนความต้องการของชุมชน โดยปรับให้เขตทั้ง ๕๐ เขต ของกรุงเทพมหานคร
ในปัจจุบันเป็น ๕๐ นคร โดยมีโครงสร้างการบริหารนครต่าง ๆ ประกอบด้วย สภานครกับนายกนคร

ส่วนราชการหรือบุคลากรสนับสนุนช่วยเหลือสภานครกับนายกนครและภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของนคร ปลัดนครและส่วนราชการ หน่วยงานหรือองค์กรในสังกัดนคร โดยปรับปรุงจากการปกครองและการบริหาร ของเขตในปัจจุบัน สำหรับพื้นที่นครและเขตการเลือกตั้ง ให้แบ่งเป็นเขตพื้นที่พัฒนานคร จำนวน ๔ เขต เป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภานคร เขตละ ๖ คน รวมสมาชิกสภานคร จำนวน ๒๔ คน ดังนั้น การแบ่งพื้นที่ เป็น ๔ เขต จึงต้องมีจำนวนราษฎรต่างกันไม่เกินร้อยละ ๑๐ ส่วนเขตเลือกตั้งนายกนคร เรียกว่า พื้นที่เขตนคร หมายถึง เขตพื้นที่ที่พัฒนานครทั้งสี่เขตเป็นเขตเลือกตั้งนายกนคร ส่วนการบริหารเขตพื้นที่ พัฒนานคร ประกอบด้วย หัวหน้าเขตพื้นที่พัฒนานครและส่วนราชการหรือหน่วยงานของเขตพื้นที่พัฒนานคร โดยหัวหน้าเขตพื้นที่พัฒนานครขึ้นตรงต่อปลัดนคร ทั้งนี้ ควรมีสภาพพลเมืองนครหรือสภาพที่ปรึกษาของ นายกนคร มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ และความเห็นในการพัฒนานครด้านต่าง ๆ บริหารแบบสภาพพลเมือง โดยมีที่มาจากตัวแทนภาคประชาสังคม ตัวแทนสภาองค์กรชุมชน ตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้นายกนครเป็นผู้กำหนดระเบียบและแนวทางปฏิบัติของสภาพพลเมืองนคร

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะรายงานดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในการ จัดรูปแบบการบริหารราชการปกครองท้องถิ่นควรให้ใช้รูปแบบเดียวทั่วประเทศ ไม่ควรมีรูปแบบทั่วไป หรือรูปแบบพิเศษ โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารงานเป็นแบบสองชั้น คือ ระดับจังหวัด และระดับเทศบาล ยกเลิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเปลี่ยน ๕๐ นคร เป็น ๕๐ เทศบาลแทน ควรมีการจัดโครงสร้าง ที่สมดุลกันระหว่างการทำงานของส่วนกลางและท้องถิ่น และอาจนำไปปรับใช้เป็นตัวอยางในการดำเนินการ เลือกตั้งผู้ว่าในจังหวัดอื่น ๆ อย่างไรก็ดีตาม เห็นด้วยในการใช้คำว่า “นายก” ในทุกระดับเป็นการแยกให้ประชาชน เห็นชัดเจนว่าเป็นตำแหน่งที่ปกครองระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ อาจแบ่งโครงสร้างการบริหารกรุงเทพมหานคร ออกเป็น ๔ เมืองก็ได้ เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีประชากรแฝงจำนวนมาก ทำให้มีรายได้และรายจ่าย มากขึ้นเช่นกัน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพียงคนเดียวอาจไม่สามารถดูแลทั่วถึง หากแบ่งเป็น ๔ เมือง มีผู้บริหาร ๔ คน มีการเลือกตั้งโดยตรง จะทำให้เกิดการแข่งขันในการจัดทำบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในอนาคตถ้ารัฐบาลได้นำผลการศึกษานี้ไปเป็นแนวทางการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในพื้นที่อื่น ๆ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง

ประธานคณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น (พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช) ตอบชี้แจงว่า รูปแบบการปกครองรูปแบบพิเศษกรุงเทพมหานคร เป็นการกำหนดโดยกฎหมาย ซึ่งการกำหนดเช่นนี้ เป็นประโยชน์ในการใช้อำนาจในการบริหารจัดการด้านการบริหารงาน ด้านการคลัง ด้านการทหารได้เชิงพาณิชย์ ส่วนการยกเลิก อบต. เป็นนโยบายของรัฐบาล แต่ทราบว่าในประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวคิดที่ควบรวม อบต. ขนาดเล็กหลาย ๆ แห่งเช่นกัน ทำให้จำนวน อบต. น่าจะลดน้อยลง และการ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในพื้นที่อื่น ๆ ทางกรมการเมืองเห็นว่าควรเสนอให้เกาะสมุยเป็นเขตปกครองรูปแบบพิเศษ เช่นเดียวกับกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ กรณีการแบ่งกรุงเทพมหานครเป็น ๔ เมือง เป็นข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างที่น่าสนใจอีกแนวทางหนึ่ง จะขอรับข้อเสนอแนะเรื่องดังกล่าวและเรื่องอื่น ๆ ไป ดำเนินการต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมิมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

- รายงานประจำปี ๒๕๖๕ สถาบันพระปกเกล้า (ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติ
สถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ๒๕๔๑)

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณารายงานประจำปี ๒๕๖๕ สถาบันพระปกเกล้า ของที่ประชุมวุฒิสภา ได้มีผู้แทนจากสถาบันพระปกเกล้าเข้าร่วมประชุมชี้แจงรายงานดังกล่าว โดยเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า (นายวิทวัส ชัยภาคภูมิ) เป็นผู้นำเสนอรายงานต่อที่ประชุม

จากนั้น คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภามอบหมายให้พิจารณาศึกษาพิจารณารายงานดังกล่าว โดยรองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม ในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง (นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม) ได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า คณะกรรมาธิการมีความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอนี้ ดังนี้

๑) จากรายงานประจำปี ๒๕๖๕ ยังไม่พบการเปลี่ยนแปลงจากปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ในแง่ของอัตรากำลังในส่วนงานเลขาธิการ มีส่วนที่เป็น “สำนักงานเลขาธิการสถาบัน” และยังมี “หน่วยงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการ” อีกหน่วยหนึ่ง ซึ่งแต่ละหน่วยมีบุคลากรจำนวนรวมกัน ๖๙ คน จากจำนวนรวมทั้งหมด ๑๘๐ คน ในสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งเป็นบุคลากรจำนวนมากที่สังกัดในส่วนงานของสำนักงานเลขาธิการ โดยภาระหน้าที่รับผิดชอบหลักของหน่วยขึ้นตรงเลขาธิการ คือ งานด้านการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงควรกำหนดชื่อให้ตรงกับภารกิจมากกว่าที่จะใช้ชื่อในปัจจุบัน ส่วนงานและภารกิจของสำนักงานเลขาธิการ ควรมีการแจกแจงให้เห็นภาระงานและความจำเป็นต่อจำนวนอัตรากำลังของบุคลากร อาจสามารถปรับลดจำนวนบุคลากรได้ โดยกระจายไปอยู่ตามสำนักงานที่มีภารกิจไม่ใช่งานอำนวยการของส่วนกลาง และการจัดแบ่งส่วนงานและอัตรากำลังยังไม่มีการพัฒนาปรับปรุง โดยมีการจัดแบ่งส่วนงานและอัตรากำลังคนเน้นไปที่การฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งเป็นพันธกิจรองของสถาบันพระปกเกล้า มากกว่าภารกิจหลักในการให้บริการงานวิชาการส่งเสริมกิจการงานรัฐสภา

๒) การจัดสรรงบประมาณ ไม่สอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันพระปกเกล้าที่จัดสรรให้กับพันธกิจงานรัฐสภาน้อยลงกว่าในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ และมีการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นในส่วนของการบริหารกองทุนเพื่อการพัฒนาและเผยแพร่ประชาธิปไตยและรายได้ที่เรียกเก็บได้เองไม่แสดงในรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ส่วนที่ระบุในรายงานนั้นไม่สะท้อนรายได้ที่เป็นจริง การจัดสรรส่วนงบประมาณไม่กระจายตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รวมทั้งการตั้งงบประมาณไม่ได้สะท้อนกิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศ อีกทั้งยังไม่ปรากฏผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศของสถาบันพระปกเกล้าในรายงานประจำปี แม้ว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จะได้รับงบประมาณและเงินอุดหนุนจากหน่วยงานของรัฐน้อยลง แต่สถาบันสามารถจะบริหารค่าใช้จ่ายตามความสำคัญได้ เพราะค่าใช้จ่ายของปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มากกว่าปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในทุกด้าน ดังนั้น จึงควรลดค่าใช้จ่ายที่เกิน อาทิ ค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้สอย เป็นต้น นอกจากนี้ การรายงานไม่สะท้อนการใช้จ่ายงบประมาณที่ตอบโจทย์

ความต้องการของรัฐสภาโดยภาพรวมอย่างชัดเจน จึงควรรับรองคําพยานของสถาบันให้สอดคล้องกับพันธกิจที่จำเป็นต่อการทำงานของรัฐสภาเท่านั้น การกำหนดพันธกิจที่เน้นกิจการงานของรัฐสภาจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสถาบันพระปกเกล้า การใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ในปีงบประมาณที่ผ่านมาและในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สะท้อนการใช้จ่ายไปในทิศทางความต้องการของผู้บริหารมากกว่าความต้องการของรัฐสภา

๓) การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของสถาบันพระปกเกล้า ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยธรรมาภิบาลและสันติวิธี แม้สถาบันได้จัดอบรมโครงการสร้างจิตสำนึกให้กับครูเพื่อขยายผลไปสู่นักเรียน แต่ในความเป็นจริงยังไม่สามารถเร่งเสริมสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน นักเรียน และนักศึกษาให้เข้าใจความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ดำรงไว้ เพื่อการเป็นรัฐชาติที่มั่นคงอย่างแท้จริง งานทางวิชาการของสถาบันพระปกเกล้า ควรจะเชิญนักวิชาการจากกลุ่มต่าง ๆ มิใช่เพียงกลุ่มนักพัฒนาประชาธิปไตยแบบก้าวหน้าหรือนักวิชาการกลุ่มเอ็นจีโอเท่านั้น อย่างไรก็ตาม สถาบันพระปกเกล้ามีผลงานศึกษาวิจัยจำนวนกว่า ๕๒ เรื่อง จึงควรจัดทำดัชนีสืบค้นงานวิจัยทุกเรื่องที่ได้รับทุนจากสถาบันหรือที่สถาบันเข้าไปดำเนินการจัดการศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ในการศึกษา ควรจัดสัมมนาองค์ความรู้กับองค์กรที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาองค์ความรู้ ควรเพิ่มการพัฒนาด้านนิติธรรม ส่วนยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาผู้นำให้เป็นผู้นำทางความคิดและการทำงานเพื่อเผยแพร่การพัฒนาประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล และสันติวิธี การคัดบุคลากรเพื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรใหญ่ของสถาบันพระปกเกล้า ยังคงเป็นการเข้ามาสร้างคอนเนกชันในแวดวงนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานของรัฐและนักธุรกิจ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรต้องเป็นการพัฒนานักปกครองและผู้นำที่เน้นเพื่อการเป็นผู้ทรงคุณธรรม จิตอาสาเสียสละเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง สำหรับยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมือง สถาบันพระปกเกล้าควรเพิ่มจุดเน้นในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนชุมชน กลุ่มคนรากหญ้า กลุ่มคนภาคเกษตรกรรม และกลุ่มคนภาคแรงงาน ส่วนยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมงานวิชาการของรัฐสภา ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ สถาบันมีผลงานทางวิจัยที่ได้รับรางวัลจำนวนมากขึ้น แต่ผลงานเหล่านั้นนำมาใช้ประโยชน์ในกิจการงานรัฐสภาไม่ได้มากเท่าที่ควร และกิจกรรมหรือโครงการที่จัดสรรและดำเนินการขาดการเชื่อมโยงความต้องการของรัฐสภา ควรเพิ่มการพัฒนางานด้านการช่วยเหลือในการพัฒนากฎหมายแก่สมาชิกรัฐสภา งานด้านการช่วยเหลือประชาชน และมีข้อเสนอว่า ในการพิจารณาร่างกฎหมายในวาระที่สอง การตั้งคณะกรรมการพิจารณา หากเป็นไปได้สถาบันพระปกเกล้าควรพิจารณาเสนอชื่อผู้แทนของสถาบันเข้าเป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการวิสามัญในบางคณะ และการจัดการศึกษาอบรมให้แก่บุคลากรในวงงานรัฐสภา ควรแยกให้ชัดเจนว่าเป็นการจัดการศึกษาอบรมให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญประจำตัวสมาชิกวุฒิสภา ผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกสภา หรือผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภา การจัดหลักสูตรที่ไม่จำเป็นต่อการทำงานของรัฐสภาให้ปรับลดจำนวนผู้เข้าเรียน ให้ยุบหลักสูตรแสวงหารายได้ เน้นการให้บริการกับรัฐสภาเป็นพันธกิจหลัก ตลอดจนยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย ควรพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความครอบคลุมทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับคน สังคม และการเมือง

ทั้งนี้ ภารกิจของสถาบันควรเน้นการสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นให้ประชาชน โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ควรเน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับคุณูปการ

ของพระมหากษัตริย์ไทย แนวโน้มการแก้ปัญหาให้ประเทศเป็นประชาธิปไตย การให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองทางออนไลน์ในทุก ๆ มิติ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเพิ่มเติมด้วย

ภายหลังจากที่คณะกรรมการได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายซักถาม แสดงความเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ว่า ภารกิจในเรื่องการอบรมเป็นการกิจที่สำคัญ ควรให้มีการกำหนดหรือบังคับที่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่เข้ารับตำแหน่ง ควรต้องรับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการเมือง การปกครอง ข้อบังคับการประชุม การแต่งกาย การสัมภาษณ์ การใช้คำพูด จากสถาบันภายใน ๑๕ วัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ นำไปสู่วิถีคิดและการวางตัวที่เหมาะสม รวมทั้งงานวิจัยหรืองานทางวิชาการที่มีประโยชน์ควรใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการเผยแพร่ให้ใช้ง่าย ค้นหาได้สะดวก และควรมีการเพิ่มอัตราค่าจ้างบุคลากรของสถาบันให้มากขึ้น ตลอดจนรายละเอียดของงบการเงินควรมีการระบุรายละเอียด นอกจากนี้ การเชิญวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ควรเลือกบุคคลที่เป็นนักประชาธิปไตยและมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการจัดหลักสูตรการเรียนควรแยกเฉพาะกลุ่มต่าง ๆ จากกัน ทั้งข้าราชการ พ่อค้า นักธุรกิจ เพื่อจะได้ไม่มีข้อครหาว่าเป็นการจัดหลักสูตรเพื่อเอื้อต่อการหาพวกพ้องหรือหาประโยชน์ระหว่างกัน ตลอดจนบุคลากรของสถาบันพระปกเกล้าควรแสดงความเห็นทางการเมืองอย่างเป็นกลางและเหมาะสม

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า (นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ) ได้ตอบชี้แจง สรุปได้ว่า งบประมาณที่สถาบันพระปกเกล้าได้รับมีจำนวนไม่มากนัก ต้องมีการใช้เงินนอกในการดำเนินการ ดังนั้นบางโครงการที่มีข้อเสนอแนะมาอาจมีได้ดำเนินการได้ในเร็ว ๆ นี้ โดยประเด็นรายละเอียดค่าใช้จ่ายและงบการเงิน ได้มีการจัดทำ QR Code ไว้ในเล่มรายงานเพื่อความสะดวกในการศึกษาแล้ว ส่วนการพัฒนาความรู้เรื่อง ๓ เสาหลักของประเทศ มีการจัดโครงการแบบ onsite จัดกิจกรรมกับเด็ก จำนวน ๑๐ - ๑๕ โรงเรียนในทุกจังหวัด โดยตั้งเป้าหมาย ๑ ปี ๑๔ จังหวัด มีโครงการการถ่ายทอดความรู้ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ โดยมีการประเมินทุก ๓ เดือน และถอดบทเรียนนำไปถ่ายทอดให้แก่ท้องถิ่นอื่น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ส่วนเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรการเมืองออนไลน์จะได้นำเสนอคณะกรรมการสภาต่อไป เพื่อกำหนดองค์ประกอบของผู้เรียนว่าสามารถดำเนินการได้หรือไม่ และมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเพียงใด รวมทั้งกรณีบุคลากรของสถาบันพระปกเกล้าแสดงความเห็นทางการเมืองจะดูแลให้เหมาะสมเพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของสถาบัน และขอรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไปพิจารณา เพื่อประโยชน์ในการจัดทำรายงานในปีต่อไป

ที่ประชุมพิจารณารับทราบ

(๖) เรื่องที่เสนอใหม่ (ไม่มี)

(๗) เรื่องอื่น ๆ (ไม่มี)

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๓๕ นาฬิกา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา